

Utredningar och propositioner inom demokratiområdet

Lena Langlet

Vital kommunal demokrati

-Prop 2013/14:5

-1 feb 2014

Fullmäktige

- Möjlighet att minska antalet ledamöter i de minsta kommunerna
- Fullmäktiges mandatperiod startar 15 oktober valåret
- Fullmäktiges ordf och v ordf utgör fullmäktiges presidium
- Möjlighet till beslutsfattande på distans i fullmäktige i den omfattning fullmäktige bestämmer

Nämnder

- En ordförande och v ordf utgör gemensamt nämndens presidium
- Möjlighet att återkalla nämndpresidiernas uppdrag
- En särskild bestämmelse om val till geografiska nämnder
- Möjlighet till beslutsfattande på distans i nämnder i den omfattning fullmäktige bestämmer

Det kommunala partistödet

- Partistödets ändamål – att stärka de politiska partierna i den kommunala demokratin – ska anges i kommunallagen
- Representationskravet preciseras
- Ett parti måste vara en juridisk person
- Politiska sekreterare är inte en del av partistödet
- Beslut om partistöd ska fattas av fullmäktige minst en gång per år
- Krav på redovisning av partistödets användning

Övrigt

- En förtroendevald som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid ska kallas ”råd” eller annat som fullmäktige bestämmer
- Borgarråden berörs inte

Fortsatt utredning

- Majoritetsstyre
- Ömsesidig rätt till tjänstledighet för förtroendevalda som arbetar i annat nordiskt land
- Behovet av ytterligare lagstiftning om kommuner och landsting i kris

En kommunallag för framtiden

Fyra områden:

- Kontroll och insyn hos privata utförare
- De anställdas roll
- Laglighetsprövning
- EU:s påverkan

En totalöversyn av kommunallagen

- Parlamentarisk referensgrupp
- Expertgrupp;
  - Experter från regeringskansliet, myndigheter, SKL, universiteten och Karlstads kommun och Östergötlands läns landsting
- Referensgrupp för organisationer och näringsliv
- Slutbetänkande: mars 2015
- Delbetänkande lämnat 28 juni 2013;
  - remisstiden går ut den 11 oktober

Privata utförare – kontroll och insyn (SOU 2013:53)

Fyra områden i delbetänkandet

- Kontroll och insyn i privata utförare
- Information till brukarna
- Gränsdragningen mellan kommunen och tillsynsmyndigheternas ansvar
- Utvärdering av den fria kommunala nämndorganisationen

Tydliggör det kommunala huvudmannskapet

- Begreppet ”huvudman”
- Speciallagstiftning och kommunallag
- Kommunen ska besluta om verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet
- Större krav på obligatorisk verksamhet
- Ett program ska tas fram med mål och riktlinjer i varje kommun och landsting

Program med mål och riktlinjer

- Enligt förslaget ska programmet enbart omfatta verksamheten hos de privata utförarna i kommunen
- Förslaget ger stor lokal frihet
  - *att* formulera mål, t.ex. miljö, jämställdhet, ägarkrav
  - *men* ska innehålla riktlinjer t.ex. LOV eller LOU och
  - *ska* närmare reglera hur uppföljningens ska ske
- Programmet ska omprövas varje mandatperiod

Stärkt krav på insyn

- Krav på att kommuner och landsting **ska** begära insyn hos privata utförare
- Metoden bygger på avtal
- I avtalet ska kommunen / landstinget tillförsäkra sig möjlighet **att ge** den enskilde viss **skälig** information från kommunen

Mer enhetlig och heltäckande brukarinformationsskyldighet

- En enhetlig bestämmelse i KL
- I alla val där endast en utförare kan väljas
- Saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig
- Information om fristående skolor på grund- och gymnasienivå samt särskolor

Olika kommunala nämndorganisationer

- Traditionell facknämndorganisation
- Kommundelsnämnder
- Beställar – utförarorganisation
- Liten nämndorganisation – kommunstyrelsens ställning

Vallagskommitténs betänkande

Delbetänkandet:

Proportionalitet i val samt förhandsanmälan av partier och kandidater, dec 2012

Slutbetänkandet:

E-röstning och andra valfrågor, mars 2013

- SKL har varit remissinstans
- Propositionen kommer i slutet av november

Ökad proportionalitet

Vid val till riksdagen och landstingsfullmäktige

- Ändra första divisorn från 1,4 till 1,2.
- Återföring av mandat för att uppnå proportionalitet

Vid val till kommunfullmäktige

- Ändra första divisorn från 1,4 till 1,2.
- Utjämningsmandat, 9/10 är fasta mandat resten är utjämningsmandat.
- Möjlighet att återföra fasta valkretsmandat.
- Småpartispärr på 3 procent i valkretsindelade kommuner och 2 procent i övriga kommuner

Valkretsar

- Skyldigheten att dela in kommuner med över 24 000 röstberättigande i valkretsar tas bort. Kommuner med över 36 000 röstberättigande får delas in i valkretsar.
- Skyldigheten att dela in landsting i valkretsar tas bort. Huvudregeln blir att varje landsting är en valkrets.

Förhandsanmälan om partier och kandidarter

- Partier som avser att delta i allmänna val ska anmäla sitt deltagande senast 30 dagar före valet. Partier som inte har anmält sig får inte delta i mandatfördelningen.
- Ett parti som är representerat i riksdagen, har anmält sina kandidater eller som redan är representerade i den församling som valet gäller ska anses anmälda till valet.
- Bara den som senast fredagen före valdagen har gett skriftligt samtycke ska kunna utses till ledamot eller ersättare.

Partisymboler på valsedlar

- En partibeteckning får innehålla en partisymbol.
- Registering av en anmälan om deltagande i val ska vägras om ett parti anmäler en partibeteckning (partinamn och partisymbol) som är förväxlingsbar med någon annan beteckning som redan är registrerad i valet.

E-röstning

- En utredning tillsätts med uppdrag att överväga förutsättningarna för ett e-röstningssystem.

Förtidsröstning

- Värdemässigt neutrala lokaler.
- Obligatorisk utbildning för alla röstmottagare.

Regeringens demokratiskrivelse

December 2013 En politik för en levande demokrati

- Ett högt och jämlikt valdeltagande
- En breddat och jämlikt deltagande i folkvalda församlingar
- Stärka möjligheter till inflytande, insyn och deltagande mellan valen
- En ökad demokratisk medvetenhet
- Värna demokratin mot våldbejakande extremism

Regeringen tillsätter en utredning om Demokratiskt delaktighet och inflytande

Tack för mig
Lena Langlet